

Zasób

Zasób

Zasób gorzowskiego Archiwum składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza z nich to akta wytworzone w okresie do roku 1945, druga pochodzi z lat 1945-1997. Akta pierwszej grupy to blisko połowa całości zasobu.

- W aktach pierwszej grupy najciekawsze materiały zawierają akta miast. Najcenniejszymi są tu akta miasta Gorzowa, zespołu, który liczy 250 m. b. W zespole tym zachowało się wiele cennych materiałów, m. in. dokumenty pergaminowe (najstarszy z 1316 r.), pochodzące z wielu średniowiecznych kancelarii (papieskiej, cesarskiej, królewskich). Zespół ten zawiera także dokumentację techniczną budynków położonych na terenie miasta. Dokumentacja jest często wykorzystywana w przypadku remontów budynków. Akta te są podstawowym źródłem do historii miasta, wciąż dostarczającymi nieznanymi informacji.
- W zasobie znajdują się także akta innych miast. Najciekawsze z nich pochodzą z Międzyrzecza, Skwierzyny, Drezdenka, Ośna Lubuskiego, Trzciela, Pszczewa i Brójec. Akta miast zawierają wiele cennych poloników. Najciekawsze z nich to dokumenty królewskie Augusta II Mocnego oraz Stanisława Augusta Poniatowskiego wystawiane dla miasta Skwierzyna. W przypadku Gorzowa i Skwierzyny zachowały się także ciekawe kroniki tych miast spisane w XVI-XIX wieku.
- W zasobie jest także kolekcja map i planów, licząca przeszło 8 tys. jednostek. Wybór najciekawszych z nich zaprezentowano poniżej. Nieliczny ale bardzo cenny jest zbiór dokumentów cechowych Gorzowa. Dokumenty te pochodzą z XIX w. i zawierają pieczęcie związków cechowych oraz panoramy miasta.
- Ciekawym zespołem są akta szpitala psychiatrycznego w Międzyrzeczu. Akta te zawierają ślady masowych eutanazji popełnianych przez hitlerowców w czasie II wojny światowej.
- Z akt niemieckich cenne są także akta sądów (w tym w szczególności sądu w Gorzowie i Drezdenku) oraz akta metrykalne i stanu cywilnego. Te ostatnie stanowią cenny materiał do badań genealogicznych.
- Z akt polskich do najciekawszych należą akta polskiej administracji tj. starostw powiatowych, powiatowych rad narodowych oraz zarządów miejskich i miejskich rad narodowych z dawnych powiatów: gorzowskiego, strzeleckiego, skwierzynskiego, słubskiego, sulęcińskiego i międzyrzeckiego. W aktach zachowały się m. in. dokumenty z początków działalności polskiej administracji. Akta te uzupełnia dokumentacja urzędów miast i gmin z lat 1973-1990.
- Ważnymi aktami z okresu powojennego są materiały wytworzone przez Wojewódzką Radę Narodową w Gorzowie z lat 1975-1990 i Komitet Wojewódzki PZPR w Gorzowie oraz jego jednostki podległe z lat 1975-1990. Akta te dotyczą terenu całego województwa gorzowskiego.

W zasobie Archiwum znajdują się także akta wybranych zakładów przemysłowych, uznanych za szczególnie ważne dla regionu. Są to akta m. in. gorzowskich Zakładów Włókien Chemicznych „Stilon”, Zakładów Przemysłu Jedwabniczego „Silwana”, Zakładów Mechanicznych „Ursus”, Przedsiębiorstwa Budownictwa Przemysłowego „Gobex” w Gorzowie, Przedsiębiorstwa Budownictwa Ogólnego „Zachód” w Gorzowie, Kostrzyńskich Zakładów Papierniczych i Zakładów Urządzeń Okrętowych „Bomet” w Barlinku i in.

W Oddziale znajduje się także biblioteka, która zawiera ponad 2 tys. woluminów. Zgromadzono w niej wiele cennych czasopism i książek. Są tu m. in. unikalne roczniki (niestety zdekompletowane) przedwojennych gorzowskich dzienników Landsberger General Anzeiger i Neumärkische Zeitung, 57-tomowa francuska encyklopedia z końca XVIII w. (Encyclopédie ou dictionnaire universel raisonné des connoissances humaines) oraz duży zbiór czasopism i książek niemieckich dotyczących historii ziemi gorzowskiej.

Szczegółowe dane dotyczące zasobu można znaleźć w przewodniku: "Archiwum Państwowe w Szczecinie Oddział w Gorzowie Wielkopolskim. Przewodnik po zasobie archiwalnym", opracowanie zbiorowe pod red. D. A. Rymara, Warszawa: NDAP, 2002, ss. 380.